СОВЕТ ДЕМОКРАТИЯСИ ТАНТАНАСИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашинглиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | **5 декабрь 1971 йил, якшанба** ◆ № 281 (15.151). ◆ Баҳоси 2 тийин.

БУГУН—СССР КОНСТИТУЦИЯСИ КУНИ

Совет кишилари илм олиш ҳуқуқларидан тўла баҳраманд бўлмоқдалар. Суратда Тошкент Давлат университети студентларидан Шарофат Ваҳобова ва Раҳима Қорабоева.

И. Глауберзон фотоси.

ХАЛҚ ҲОКИМИЯТИ

Бугун совет халқи СССР Конституцияси кунини байрам қилмоқда. Бундан ўттиз беш йил муқаддам Советларнинг фавқулодда VIII съездида қабул қилинган Асосий Қонун — СССР Конституциясида халқимиз Коммунистик партия раҳбарлиги ва раҳнамолигида эришган оламшумул ғалабалар қонунлаштирилган. Инсоният тарихида биринчи марта ҳокимият халқники эканлиги, ер, сув, табиий бойликлар умумхалқ мулки эканлиги, инсониятга социализм қуриш намунасини кўрсатган баҳодир халқимизнинг гражданлик ҳуқуқлари ва бурчлари унда ўз ифодасини топган.

Тақдирини ўз қўлига олган, озод ва эркин ҳаёт кечираётган халқ нималарга қодир эканлигини Ватанимизнинг улкан беш йиллик одимлари бутун жаҳонга намойиш этди, социалистик тузумимизнинг афзалликларини кўз-кўз қилди, унинг жозибадор кучини оширди.

Бошқа иттифоқдош республикалар қатори шу давр ичида Совет Ўзбекистони ҳам ҳар томонлама ривож топган, гуллаб-яшнаган ўлкага, саноат корхоналари гуркираб ўсган индустриал республикага айланди, она-Ватанимизнинг қудратли пахта базаси бўлиб қолди.

Бу улкан тараққиёт йўлини очиб бергани, доимий ғамхўрлиги учун Коммунистик партиядан абадул-абад миннатдор ўзбек халқи совет халқларининг бузилмас қардошлик оиласида порлоқ келажак — коммунизм томон бормоқда.

Меҳнаткашларнинг меҳнат қилиш, дам олиш, қариганда ёки меҳнат қобилиятини йўқотганда пенсия билан таъминланиш ва бошқа ҳуқуқлари Асосий қонунда гарантиялаб қўйилган. Шифохоналар ва дам олиш уйлари, кутубхоналар ва ўқув юртлари — ҳаммаси меҳнаткашлар учундир. Медицина хизмати ва билим олишнинг текинлиги совет кишилари учун яратилган беминнат имтиёзлардандир. Фақат ҳокимият халқ қўлида бўлган мамлакатдагина, халқ учун хизмат қилишни ўзининг олий мақсади деб билувчи партия раҳнамо бўлган давлатдагина меҳнаткашлар учун давлат миқёсида бундай кенг шароит яратиб берилиши мумкин.

«Бизнинг давлатимиз, — деб таъкидлаган эди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев, — меҳнаткашлар давлати, меҳнаткашлар учун тузилган давлат, меҳнаткашларнинг ўзлари бошқараётган давлат эди, ҳозир ҳам шундай ва бундан кейин ҳам шундай давлат бўлиб қолаверади». Утган йили СССР Олий Советига, бу йил иттифоқдош республикалар Олий Советларига ва маҳаллий ҳокимият органларига бўлиб ўтган сайловлар ҳам буни яққол кўрсатди. Республикамиз меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР Олий Советига 452 депутат, маҳаллий Советларга 83282 депутат сайладилар. Ўзбекистон ССР Олий Советига сайланган депутатларнинг ярмидан кўпроғини ишчилар, колхозчилар ташкил этади, 151 киши эса хотин-қизлардир. Маҳаллий Советларга сайланган депутатлардан 38466 киши хотин-қизлардир. Халқ ваколат берган бу депутатлар жамиятимиз тараққиётининг ҳаётий муҳим масалаларини ҳал қилмоқдалар.

Халқ ҳокимияти органлари жамиятимизнинг етакчи кучи — Коммунистик партия раҳбарлигида «Ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун» деган олижаноб шиор остида КПСС XXIV съезди қарорларини оғишмай амалга оширмоқдалар. Партиямиз съезди мамлакатимиз экономикасини халқ бахт-саодати йўлида янада юксалтириш учун курашда янги даврни белгилаб берди. «КПСС XXIV съезди, — деган эди Леонид Ильич Брежнев Бауман сайлов округи сайловчилари билан учрашувда, — мамлакатнинг бутун экономикасини, бу экономиканинг ҳамма тармоқларини... халқ фаровонлигини юксалтириш вазифаларини ҳал этиш сари астойдил отлантириш кераклигини кўрсатиб берди. Бу вазифалар илгари ҳеч қачон шундай кенг кўламда қўйилмаган эди».

КПСС XXIV съездининг бу кўрсатмалари изчиллик билан амалга оширилаётганлигини СССР Олий Советининг яқинда бўлиб ўтган сессияси ҳам яна бир карра намойиш этди. Халқимизнинг олий ҳокимият органига юборган вакиллари СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги давлат беш йиллик планини маъқуллаб, унга қонун кучини бердилар. Бу қонуннинг ҳар бир моддаси, ундаги ҳар бир рақам устида мушоҳада қилиб кўринг. Унинг ҳар бир сатри меҳнаткаш халқимиз тўғрисида ғамхўрлик билан суғорилган. Социалистик ишлаб чиқаришни юксалтириш, унинг самарадорлигини ошириш, меҳнат унумдорлигини юксалтириш — бу вазифаларнинг ҳаммаси халқимизнинг моддий ва маданий турмуш даражасини оширишга бўйсундирилган.

Табиийки, мамлакат халқ хўжалиги олдига қўйилган бу улуғвор вазифаларни бажариш учун ҳар бир меҳнат аҳлидан зўр ғайрат ва жасорат билан ишлаш, ижодкорлик ва ташаббускорлик талаб қилинади. Беш йиллик планининг бажарилиши, бинобарин улкан социал вазифаларнинг ҳал этилиши — турмушимизнинг янада фаровон бўлиши ҳар биримизнинг меҳнатимизга, ижодимизга, умумхалқ ишига қўшган ҳиссамизнинг салмоғига боғлиқдир.

СССР Конституцияси куни — бу шодиёна байрам совет демократиясининг тантанаси байрамидир. У меҳнаткашларни янги-янги ғалабалар сари илҳомлантирмоқда. Совет кишиларининг бурчлари — Совет давлати қонунларини бажариш, меҳнат интизомини сақлаш ,жамоат бурчига виждон билан қараш, жамоат мулкини, социалистик мулкни сақлаш ва мустаҳкамлаш, социалистик Ватанни ҳимоя қилиш Бахт Қомусига зарҳал ҳарфлар билан битиб қўйилган. Республикамиз меҳнаткашларининг ўз бурчларини виждонан адо этишлари мамлакатимиз куч-қудратини, мудофаа қобилиятини оширишга, турмушимизнинг тағин ҳам фаровон бўлишига хизмат қилади.

ПОЛЯК ДЎСТЛАР ҲУЗУРИГА

КПСС делегацияси ПБИП VI съездига жўнаб кетди

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегацияси ПБИП VI съездида қатнашиш учун 4 декабрда Москвадан Варшавага жўнаб кетди.

Делегация составида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. М. Машеров, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Красноярск ўлка комитетининг биринчи секретари В. И. Долгих, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Украина Компартияси Днепропетровск область комитетининг биринчи секретари А. Ф. Ватченко, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг Польша Халқ Республикасидаги элчиси С. А. Пилотович бор.

Белоруссия вокзалида делегацияни Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов ўртоқлар, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, И. Т. Новиков, Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари, СССР министрлари А. А. Громико, А. А. Гречко Н. С. Патоличев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири К. У. Черненко, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети ишлар мудири Г. С. Павлов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Москва Совети ижроия комитетининг раиси В. Ф. Промислов, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзолари Л. М. Замятин, О. Б. Рахманин, СССР йўллар министрининг биринчи ўринбосари Н. А. Гундобин, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходимлари кузатиб қолдилар.

Делегацияни Польша Халқ Республикасининг СССРдаги мувақкат ишлар вакили Б. Рихловский ҳам кузатиб қолди. (ТАСС).

А. Н. КОСИГИННИНГ ДАНИЯДА БЎЛИШИ

КОПЕНГАГЕН, 3 декабрь. (ТАСС махсус мухбири). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва унинг ҳамроҳлари бугун куннинг биринчи ярмида «Трифолиум» сут комбинатига сафар қилдилар. Комбинат — биринчи навбатда Дания пойтахтининг аҳолисига сут-қатиқ етказиб бериш билан шуғулланувчи катта корхонадир. Сафарда Совет ҳукуматининг бошлиғига савдо министри Э. Енсен ҳамроҳ бўлди.

А. Н. Косигин комбинатни кўздан кечириш чоғида унинг бир неча цехларида, лабораториясида бўлиб, ишлаб чиқариш жараёнлари билан танишди.

Шундан кейин А. Н. Косигин, унинг ҳамроҳлари Копенгаген атрофида жойлашган Херлеведаги «Данск индустри синдикат» фирмасини бориб кўрдилар. Бу фирма катта кемасозлик концерни «А. П. Меллар»нинг составига киради. Фирма ишлаб чиқарувчи автомат қуйиш, қолиплаш машиналари, радио-электрон аппаратлар жаҳоннинг кўпгина мамлакатларига, шу жумладан Совет Иттифоқига чиқариб сотилади.

Концерн правлениесининг раиси М. М. Меллер ва корхонанинг бошқа раҳбарлари меҳмонларни маҳсулот намуналари билан таништирдилар. А. Н. Косигин цехларда бўлди, ишчилар ва инженерлар билан суҳбатлашди.

Йорлунддаги металлсозлик саноати ишчилари касаба союз мактабининг тингловчилари Совет ҳукуматининг бошлиғини самимий кутиб олдилар.

Дания бош министри Е. О. Краг СССР Министрлар Советининг Раиси билан бирга мактабда бўлди.

Бугун А. Н. Косигин Дания короли Фредерик IX ҳузурида бўлди. Улар ўртасида дўстона суҳбат бўлиб ўтди.

Фредерик IX А. Н. Косигин шарафига нонушта зиёфат берди. Зиёфатда бош министр Е. О. Краг, парламент раиси К. Скютте, ташқи ишлар министри К. Б. Андерсен, шунингдек А. Н. Косигинга ҳамроҳ бўлган кишилар қатнашдилар.

* * *

КОПЕНГАГЕН, 3 декабрь. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин расмий визит билан бу ерда меҳмон бўлиб турганлиги муносабати билан бугун кечқурун СССРнинг Даниядаги элчихонаси қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида А. Н. Косигин билан бирга унинг сафарида ҳамроҳ бўлган расмий кишилар ҳам қатнашдилар.

Меҳмонлар орасида бош министр Е. О. Краг, Дания фолькетинги раиси К. Скютте, ташқи ишлар министри К. Б. Андерсен ва Дания ҳукуматининг аъзолари, сиёсий партияларнинг раҳбарлари, Дания Компартиясининг Раиси К. Есперсен, фолькетинг депутатлари, савдо доираларининг вакиллари, таниқли жамоат арбоблари, «Дания — СССР» жамиятининг раиси А. Фридеричиа, шунингдек, чет эл дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари бор эди.

Қабул маросими дўстона вазиятда ўтди.

* * *

КОПЕНГАГЕН, 4 декабрь. (ТАСС махсус мухбири). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва унинг ҳамроҳлари бугун эрталаб самолётда Шимолий Ютландиянинг саноат марказларидан бири Ольборгга жўнаб кетишди.

А. Н. Косигин билан Дания бош министри Е. О. Краг ҳам Ольборгга жўнаб кетди.

ПАХТА БАЙРАМИНГИЗ МУБОРАК!

ПАХТАМИЗ 4 МИЛЛИОН 510 МИНГ ТОННАГА ЕТДИ

Республикамизнинг улкан хирмонига областларнинг қўшган ҳиссаси

Сирдарё
473,7 минг тонна, шу жумладан пландан ташқари 117,4 минг тонна.

Хоразм
415,1 минг тонна, шу жумладан пландан ташқари 70,1 минг тонна.

Тошкент
388,7 минг тонна, шу жумладан пландан ташқари 58,7 минг тонна.

Самарқанд
453,4 минг тонна, шу жумладан пландан ташқари 58,4 минг тонна.

Андижон
528 минг тонна, шу жумладан пландан ташқари 58 минг тонна.

ҚҚ АССР
321 минг тонна, шу жумладан пландан ташқари 53 минг тонна.

Наманган
393 минг тонна, шу жумладан пландан ташқари 48 минг тонна.

Фарғона
503,9 минг тонна, шу жумладан пландан ташқари 33,9 минг тонна.

Бухоро
417,5 минг тонна, шу жумладан пландан ташқари 27,5 минг тонна.

Қашқадарё
253,2 минг тонна, шу жумладан пландан ташқари 18,2 минг тонна.

Сурхондарё
363 минг тонна, шу жумладан пландан ташқари 16 минг тонна.

ҒАЛАБАНГИЗ ҚУТЛУҒ БЎЛСИН

Ўзбек пахтакорлари 4 миллион 510 минг тонна пахта тайёрлаб, катта зафар қучганлиги ҳақидаги хушхабар радио тўлқинлари орқали янграётган ёқимли музикадек бутун мамлакатимизга ёйилди. Бу деҳқонларнинггина ғалабаси бўлиб қолмасдан, серқуёш ўзбек диёри меҳнат аҳлининг, қон-қардош халқларнинг ҳам улкан ғалабасидир. Сизларнинг бебаҳо муваффақиятингиз умумхалқ таҳсини, олқиши, ҳурмати ва мақтовига лойиқдир.

Пахта далаларининг лочинларига янги ғалабалар ёр бўлсин!

Э. КАЛМАНОВСКИЙ,
Бастакор, РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби. Москва шаҳри.

МЕҲНАТГА ШОН-ШАРАФЛАР

Ўзбекистон мамлакатга бир миллион тонна пахта берган кезларда ўзбек пахтакорлари шаънига шеърлар, ғазаллар битилган. Энди-чи, она-Ватан ўзбек деҳқонларидан 4 миллион 510 минг тонна «оқ олтин» қабул қилди. Уларнинг бу матонати, жасоратини бадиий образларда ифодалашга сўз топа олмайсан, киши. Бутун ҳиссиётимизни жамлаб туриб айтамиз: ҳорманг энди бир сўзли, ваъдасига вафодор ўзбек пахтакорлари, сизларга шон-шарафлар бўлсин!

Бундай ғалаба меҳнат муқаддас бурчга айланган жойдагина туғилиши ва камол топиши мумкин. Ўзбек пахтакорлари етиштирган «оқ олтин»нинг ҳар толаси бизга янги илҳомлар бахш этади. Пахта далаларининг қалби пок пахтакорларига икки қўлимизни кўксимизга қўйиб таъзим қиламиз. Катта раҳмат сизларга, азиз пахтакорлар.

С. ЛИПКИН,
Шоир, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими. Москва шаҳри.

ОЛҚИШЛАЙМИЗ

Мамлакат хазинасига 4 миллион 510 минг тонна дурдона тўккан ўзбек пахтакорларини Пахта байрами билан чин юракдан қутлаймиз, пахтачиликни ривожлантириш, ирригация-мелиорация қурилишини авж олдириш, сув муаммоларини муваффақиятли ҳал этишда катта зафарлар тилаймиз. Беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини ошириб бажарган ўзбек пахтакорлари бундан кейинги йилларда ҳам янги ғалабаларга эришувига ишонамиз.

Сизларни Пахта байрами билан яна бир карра муборакбод этамиз.

КУДРИН,
СССР мелиорация ва сув хўжалиги министрининг ўринбосари.

ҲАЁТИМИЗ ҚОМУСИ

Бу суратларда сермазмун ва жўшқин ҳаётимизнинг дақиқалари тасвирланган. Чапдан биринчи суратда Тошкент асбобсозлик заводининг энг яхши мастерларидан Рашид Толибоев ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анатолий Андреевич Ефимовларни кўриб турибсиз. [illegible] Иккинчи сурат қариялар пансионатида олинган. Партия ва ҳукуматимизнинг ғамхўрлиги туфайли инвалидлар ва кексалар [illegible] Учинчи суратда [illegible] Октябрь район Совети депутати С. Х. Мирхўжаевнинг меҳнаткашларни қабул қилиш пайти акс эттирилган. Депутат халқ хизматкори. Сайловчилар турли масалалар билан ўз депутатларига мурожаат қиладилар. [illegible] Тўртинчи суратда эса Тошкент Халқ хўжалиги институти [illegible] машғулот олиб бормоқда. Кундузги, кечки ва сиртқи бўлимларда 11 минг студент [illegible] Халқ хўжалиги институти республикамиздаги [illegible] юртларидан биридир. Улар халқ хўжалиги учун малакали мутахассислар тайёрлаб бермоқдалар.

Н. Гаушберзон фотолари.

Пролетар демократияси ҳар қандай буржуа демократиясидан миллион марта демократикроқ демократиядир, Совет ҳокимияти энг демократик буржуа республикасидан миллион марта демократикроқдир.

В. Ульянов (Ленин)

ИНСОН БАХТИ

Бугун совет халқининг энг улкан ва тантанали байрами — Совет Конституцияси куни. Ана шу тарихий кунда ҳар бир совет кишисининг қалби тарихда биринчи марта социализм қурган ва ҳозир коммунизм сари ишончли одим ташлаётган мамлакатимизнинг улуғвор ўзгаришларидан фахрланиш ҳисларига тўлиб-тошади. Совет халқининг кучи, унинг ғалабаларининг битмас манбаи совет социалистик демократиясидир.

Демократия—қадимги Греция даврларига бориб тақалади ва «халқ ҳокимияти» деган маънони билдиради. Асрлар кетидан асрлар ўтиб борди. Барча халқларнинг энг яхши минглаб ўғлонлари озодлик учун ўз қонларини тўкишди. Лекин, бу сўз орзу бўлиб қолаверди. Гарчанд француз буржуа инқилоби 1789—94 йилларда Озодлик, Тенглик ва Ҳамкорликнинг улуғ принципларини эълон қилган бўлса-да, бу революция ҳам, ундан кейинги буржуа революциялари ҳам ҳақиқий демократияни таъминлай олмади. Феодализм ўрнига келган капитализм қашшоқликни янада оширди ва эксплуататорлар бойлигини кўпайтирди. Улар бутун куч ва имкониятларини меҳнаткашларнинг ўз ҳуқуқлари учун курашларини бостиришга қаратдилар. Капиталистик жамиятда тенглик ва ҳамкорлик принциплари қўпол равишда оёқ ости қилинди ва ваҳшиёна қонунлар билан алмаштирилди.

Барча буржуа конституцияларида «халқ ҳокимияти» принципи эълон қилинган. АҚШ конституциясида шундай дейилади: «Биз, Қўшма Штатлар халқи бу конституцияни таъсис этамиз ва амалда қўллаймиз». Италия конституциясининг биринчи моддаси шундай бошланади: «Суверенитет [Италияда — Р. А.] халқники бўлиб, уни конституция чегарасида ва формасида амалга оширади». Лекин «халқ вакиллиги» принципи буржуа давлатларида тобора ҳазилга айланмоқда. АҚШ конгрессида, масалан, жисмоний меҳнат билан шуғулланадиган бирор шахс йўқ.

Ҳукумат аппаратини милитаризациялаш ва фашистлаштириш ҳозирги замон капиталистик мамлакатлари давлат ҳаётининг асосий хусусиятларидан биридир. 1964 йилда АҚШ конгресси аъзоларининг тўртдан бир қисмига яқини запасдаги офицерлардан иборат эди. Бу ерда шу нарсани эслаб ўтиш ўринлики, Париж мактабларидан бирида «Монархия билан республика ўртасида қандай фарқ бор» деган темада иншо ўтказилганда, ўқувчиларнинг кўпчилиги: «Монархия бошида шоҳ, республика тепасида эса — генерал туради!» деб жавоб қайтаришган эди.

«Пул — сиёсатнинг она сути», — деган эди Калифорния штатидаги демократик партия лидерларидан Жесс Унру. Ўз капитали ёрдамида ҳокимиятни қўлга олган империалистик буржуазия бутун кучини меҳнаткашларнинг революцион ва прогрессив ташкилотларини йўқ қилишга, биринчи галда Коммунистик партияни йўқ қилишга қаратмоқда. Германия Федератив Республикаси ва бошқа капиталистик мамлакатларда компартиялар қонундан ташқари деб эълон қилинган. Лекин, шунга қарамасдан, империалистик реакция тарафдорлари «Демократиянинг афзалликлари», чунончи «озод дунёнинг афзалликлари» тўғрисида икки юзламачилик қилмоқдалар. «Қўпорувчилик фаолияти» тўғрисидаги Смит ва Маккарэн антидемократик қонуни амал қилаётган АҚШда коммунистлар қамоқ жазоларига тортилаётган ва сургун қилинаётган бир пайтда матбуот ва расмий кишилар «мамлакатда» сиёсий сабабларга кўра қамалганлар йўқ» деб жар солмоқдалар. «Тенглик» ва «ҳамкорлик»ни сўздагина эълон қилган буржуазия доимо меҳнаткаш халққа паст назар билан қараб келди. Уни фақат жисмоний меҳнатгагина қурби етади, деб камситди.

Сотқин ёзувчилар «жамиятнинг қуйи табақалари мамлакатларни бошқара олмайди» деб ваҳима қилган эдилар ва ваҳима қилаётирлар. Октябрь революциясидан сал олдин «Новое время» буржуа газетаси қуйидагиларни ёзган эди: «Бир дақиқа фараз қилайлик, большевиклар ғалабага эришади. Унда кимлар давлатни бошқаради? Ошпазлар, котлет ва бифштекс мутахассисларими? Ўт ўчирувчиларми? Отбоқарлар ёки ўтёқувчиларми? Бўлмаса Давлат Совети мажлисига йўргак ювиш орасида энагалар бориб келишадими? Бу давлат арбоблари кимлар? Балки слесарлар театрлар тўғрисида, водопроводчилар — дипломатия ҳақида, дурадгорлар почта ва телеграф ҳақида ғамхўрлик қилишар? Шундай бўлиши мумкинми? Йўқ! Бунинг бўлиши мумкин эмас. Бундай аҳмоқона саволга большевиклар учун тарих жавоб беришга ҳақли».

Тарих ана шу реакцион газетанинг саволига ўз жавобини берди.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабасидан сўнг дастлабки ойлардаёқ муҳим ленинча ҳужжатлар қабул қилинди. Уларда пролетариат диктатурасининг асосий конституцион нормалари ва принциплари акс этган эди. «Россия халқлари ҳуқуқларининг Декларацияси», «Меҳнаткашлар ва эксплуатация қилинган халқ ҳуқуқлари Декларацияси» бунинг ёрқин далилидир. 1918 йил январида Советларнинг III Умумроссия съездида Конституция тайёрлаш тўғрисида қарор қабул қилинди. Ўша йилнинг 10 июлида жаҳондаги биринчи социалистик давлатнинг Конституцияси бир овоздан маъқулланди. Тарихда биринчи марта меҳнаткашларга баландпарвоз ваъдалар эмас, ҳақиқий демократия берилди.

Ленинча конституция принциплари кейинги совет конституцияларига асос қилиб олинди. 1924 йил 31 январда биринчи СССР Конституцияси қабул қилинди. Конституцион ҳуқуқлардан ташқари у барча иттифоқдош социалистик республикалар суверенитети ва тенг ҳуқуқлилигини қонун билан мустаҳкамлади.

Мамлакатимизда социализм қурилишини тугаллаш натижасида рўй берган социал-сиёсий ўзгаришлар янги совет конституциясини қабул қилишни тақозо қилди. 1936 йил 5 декабрда Советларнинг фавқулодда VIII съездида янги конституция қабул қилинди. Унда мамлакатимизда социалистик қурилиш якунлари ўз ифодасини топди: эксплуататор ва эксплуатация қилинувчи синфлар, ишсизлик тугатилганлиги, «ҳар кимдан қобилиятига яраша, ҳар кимга меҳнатига яраша» социалистик принципи амалга оширилганлиги қайд этилди. Олдинги конституциялар каби 1936 йилда қабул қилинган янги конституция совет кишиларининг асосий ҳуқуқлари ва вазифаларини эълон қилибгина қолмасдан, уни амалда таъминлашни ҳам белгилаб берди. Конституция олий ва маҳаллий Совет органлари ваколатига кирувчи қатор масалаларни аниқлади. Совет жамиятида Коммунистик партиянинг раҳбарлик ролини тасдиқлади. Бу конституция СССР халқларининг социализм ва коммунизм қуриш йўлидаги кейинги муваффақиятларини таъминлади.

Совет конституциясининг ҳаётбахш нурлари ўтмишда ниҳоятда қолоқ бўлган ўлкамизни ҳам чароғон қилди.

Россияда революцион ҳаракатнинг туғилиши ва кўтарилиши даврида ўзбек халқининг буюк фарзандлари озодликка, ҳақиқий тенгликка фақат мустамлакачилик ва зулмга қарши кураш йўли билан, рус пролетариати билан мустаҳкам иттифоқда эришиш мумкинлигини тушундилар.

Озодлик учун курашганларнинг орзулари ушалди. Совет Ўзбекистонида давлатни бошқариш ишида меҳнаткаш халқ актив қатнашмоқда. Чунончи, Ўзбекистон ССР XII чақириқ маҳаллий Советларининг составида, 1969 йил март ойида бўлган сайловларнинг якунларига кўра, ишчилар 28 процент, колхозчилар 38,4 процент эди. Бу давлат ҳокимияти органлари депутатларининг 64 проценти ишлаб чиқаришда банд бўлган кишилар демакдир.

Ишчилар ва деҳқонлар, дастгоҳлар олдида меҳнат қилаётганлар ёки трактор рулини бошқараётганлар мураккаб давлат масалаларини ҳал этмоқдалар. Депутатларнинг фаолиятлари шуни кўрсатмоқдаки, халқ ҳокимият органларига сайлаган ишчилар ва деҳқонлар «демократик» ва «социалистик» буржуа партияларнинг сиёсий иғволарда тажриба орттирган арбобларидан яхшироқ ўз давлат ишларини адо этмоқдалар. Кейинги ўн йил мобайнида республикамиз миллий даромади ва маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми деярли икки баравар ўсди. Шу вақт ичида чакана савдо обороти икки мартадан кўпроқ ошди. Барча мутахассисликдаги врачлар, касалхоналардаги ўринлар сони республикамизда деярли икки баравар, барча умумтаълим мактабларининг ўқувчилари икки баравар, ўрта махсус ўқув юртлари ўқувчиларининг сони уч баравардан зиёдроқ, олий ўқув юртлари студентларининг сони икки ярим баравар кўпайди. Ўзбекистон фан-маданияти ва санъати ривожланган республикага айланди. Ўзбекистонда фан тараққиётининг юксак даражасини чет эл олимлари ҳам тан олмоқдалар.

Экономикамизнинг тез суръатлар билан кўтарилаётганлиги, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги кун сайин ошаётганлиги халқ маорифи, фан, маданият, санъат соҳасида ўтмишда энг қолоқ бўлган Ўзбекистон эришган муваффақиятларга энг бой капиталистик мамлакатларда ҳатто орзу қила олмайдилар. Чунки, бу муваффақиятларга оддий совет кишилари — ишчилар, колхозчилар, зиёлилар, капиталистлар ва помешчиклар давлат ишларида қатнашмаса «Совет ҳокимияти йўқ бўлиб кетади» деб пайғамбарлик қилганларга қарама-қарши ўлароқ эришдилар. СССРда давлат тепасида меҳнаткашлар турганлиги учун бунга эришилди.

Р. АМИНОВА,

тарих фанлари доктори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

КОНСТИТУЦИЯ ШАРОФАТИ

Мен оддий бинокорман. Ҳунар-техника билим юртида ўқиб, ғишт терувчилик касбини ўргандим. Сўнгра Нарпай район колхозлараро қурилиш бошқармасида ишлай бошладим. Клублар, болалар боғча-яслилари, дала шийпонлари, молхоналар, автогаражлар, мактаблар ва бошқа биноларни барпо этишга ҳисса қўшдим.

Мана, бир неча йилдирки, қурилиш бошқармасида ғишт терувчилар бригадаси бошлиғиман. Тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида бригадамиз баракали меҳнат қилди. Салкам 100 минг сўмлик ғишт териш ишларини бажардик. Бригадамизга «Коммунистик меҳнат бригадаси» деган юксак ном берилди.

Мени, оддий ғишт терувчини 278-сайлов округи сайловчилари Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайладилар. Бу ишончни оқлаш учун қўлимдан келган хизматимни аямайман.

Пўлат ДУСАНОВ,

Самарқанд область, Нарпай район, колхозлараро қурилиш бошқармасининг ғишт терувчилар бригадаси бошлиғи, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.

БИЗНИНГ СУҲБАТ

УЛКАН ҒАМХЎРЛИК

В. СОДИҚОВА,

Ўзбекистон ССР социал таъминот министри

Совет кишиси ҳақида, унинг моддий ва маданий фаровонлигини юксалтириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш партия ва ҳукуматимизнинг диққат марказида турибди. СССР Конституциясида совет гражданларини қариганда, саломатлигини йўқотганда ва меҳнатга қобилиятсиз бўлиб қолганда моддий таъминот олиш ҳуқуқи қонун билан мустаҳкамланган.

Давлат томонидан социал таъминот мақсадларига ажратилаётган маблағлар йилдан-йилга кўпаймоқда. Агар 1956 йилда республикамизда давлат пенсияларини тўлашга 80 миллион сўм сарфланган бўлса, 1967 йилда бу рақам 148 миллион сўмга етди. Социал таъминотнинг барча турларига эса ҳаммаси бўлиб 365 миллион сўм харажат қилинди. 1970 йилда эса 465 миллион сўм сарфланди.

Ўтган беш йиллик мобайнида ишчилар, хизматчилар, колхозчилар ва уларнинг оилаларини пенсия билан таъминлашнинг ягона системаси барпо этилди. Гражданларнинг катта қисмига пенсия олиш ҳуқуқини берадиган ёш камайтирилди.

Ўтган йил январь ойидан бошлаб пенсионерларнинг кўпгина категорияларига—ишчилар, мастерлар, қатор оммавий касб эгаларига қарилик пенсиялари олган ойликларига қарамасдан тўла миқдорда тўланмоқда.

Совет халқи КПСС XXIV съезди қарорларини зўр қувонч билан кутиб олди. Бу қарорлар совет кишиларининг турмуш даражасини янада кўтариш, меҳнаткашлар социал таъминотини янада кенгайтириш ва яхшилашни кўзда тутади. СССР Олий Совети Президиумининг 1971 йил 3 июндаги Фармонига асосан ишчи ва хизматчиларга бериладиган қарилик пенсияларининг минимал миқдори бир ярим марта, колхозчиларнинг қарилик пенсиялари эса ойига 12 сўмдан 20 сўмгача ва инвалидлик пенсиялари ҳам группасига қараб анча оширилди.

Мамлакатимизда меҳнаткашлар социал таъминоти фақатгина меҳнатга қобилиятсиз гражданларга пенсия ва нафақа белгилаш ҳамда тўлаш билан чегараланмайди. Партия ва ҳукуматимиз айниқса Улуғ Ватан уруши инвалидлари ҳақида, меҳнаткаш аёл ҳақида алоҳида ғамхўрлик кўрсатмоқда. Республикамизда 615 мингга яқин она давлат нафақалари олмоқда. Уларга ўтган йили 92 миллион сўмдан кўп нафақа тўланди. Кўп болали оналар Совет Иттифоқининг орден ва медаллари билан мукофотланмоқдалар. 1944 йилдан 1970 йилгача Ўзбекистонда 1,5 миллиондан ортиқ онага орден ва медаллар берилди. 15 мингга яқин она «Қаҳрамон она» деган юксак номга сазовор бўлган.

⊙

М. ВОСИҚОВА,

Ўзбекистон ССР юстиция министри

Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабасининг биринчи кунларидаёқ янги социалистик жамиятда меҳнаткаш омманинг ҳуқуқ ва эркинлигини тўла ҳимоя қиладиган янги қонунлар қабул қилинди. Совет Конституцияси асосий қонун бўлиб, совет социалистик демократиясининг энг муҳим принципларини ва совет гражданларининг ҳуқуқларини белгилайди.

Совет гражданларининг СССР Конституцияси билан мустаҳкамланган ҳуқуқ ва эркинликларини ҳар томонлама ҳимоя қилиш, уларнинг ҳаёти, соғлиғи ва шахсий мулкини қўриқлаш совет қонунининг энг муҳим вазифасидир.

Совет Конституцияси гражданларнинг жинси, миллатидан қатъий назар, давлатни идора қилишда, ижтимоий-сиёсий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида уларнинг ҳақиқий тенглигини таъминлайди.

СССР Конституциясида асосан хотин-қизларга ҳаётнинг барча соҳаларида эркаклар билан тенг ҳуқуқ берилган. Хотин-қизлар эркаклар билан баравар меҳнат қилиш, меҳнати учун ҳақ олиш, дам олиш, илм олиш ҳуқуқига эгадирлар.

⊙

Р. ОТАҚУЛОВ,

Бухоро областидаги Ғиждувон пахта тозалаш заводининг директори

Газеталарда капиталистик мамлакатларда ишсизлар сони ўсиб бораётгани, пролетариат ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилиб, иш соатининг камайтирилишини, иш ҳақининг оширилишини талаб қилиб иш ташлаётганликлари ҳақидаги хабарларни тез-тез ўқиб турамиз. Фаровон ҳаётимизни капиталистик мамлакат меҳнат аҳли ҳаёти билан таққосласак Коммунистик партиямизнинг, Совет ҳукуматининг халқ тўғрисидаги ғамхўрликлари нақадар улуғвор ва самарали эканлигини чуқурроқ ҳис қиламиз.

Заводимизнинг юксалиши, меҳнат унумдорлигининг ортгани ҳам бу ғамхўрлик самараларини кўрсатувчи бир мисол. Ўтган беш йилликда завод реконструкция қилинди. Корхонанинг ишлаб чиқариш қувватлари ошди. Натижада ишчилар сони бир ярим баравар ўсди. Ишчиларнинг меҳнат шароити яхшиланди. Иқтисодий ислоҳотнинг амалга оширилиши туфайли ишчиларни моддий рағбатлантириш фондлари ташкил этилди. Ишлаб чиқаришнинг юксалиши туфайли корхонамиз ишчиларининг ўртача ойлик маоши ўтган беш йилликда 102 сўмдан 150 сўмга етди.

Ишчилар партия ва ҳукуматимизнинг бу ғамхўрлигига жавобан янада унумлироқ, самаралироқ меҳнат қилмоқдалар. Бизнинг заводимизгина эмас, областдаги барча пахта тозалаш корхоналарининг коллективлари маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни реализация қилиш 1971 йил планларини муддатидан илгари бажардилар. Маҳсулотларни экспорт қилиш топшириғи ҳам ошириб адо этилди. Натижада ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 16 миллион сўм кўп фойда олинди. Областдаги бошқа пахта тозалаш саноати корхоналари қатори бизнинг заводимиз коллективи ҳам йил охиригача планга қўшимча кўплаб маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олди. Бугун СССР Конституцияси кунида ишсизликнинг тугатилганлиги, социалистик тузумимизнинг ғоят катта ғалабаси эканлигини фахр билан қайд қиламиз. Корхонамизга доимо ишчи кучи керак. Ҳозир ҳам ишчи кучи етишмаётир. Корхона маъмурияти ва партия ташкилоти заводга янги ишчи кучларини жалб қилиш, ишчилар қўнимсизлигини тугатиш чораларини кўрмоқдалар. Ишчиларнинг фарзандларини болалар боғча ва яслиларига жойлаштириш, корхонада меҳнат шароитини яхшилаш, ишчиларнинг унумли меҳнат қилишлари учун барча қулайликларни яратишга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Бу тадбирларнинг ҳаммаси беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажаришимиз учун қулай шарт-шароит яратади.

БИР СУРАТ ТАРИХИ

— Таажжуб, таажжуб, — деб қолди Максим Горький номли 18-ўрта мактабининг тарих ўқитувчиси Мамадали Абдуллаев.

— Хўш, нега таажжубланиб қолдингиз, — сўради ўқитувчилардан бири. Мамадали Абдуллаев 10-синф ўқувчилари учун СССР тарихи дарслигининг 232-бетини варақлаб очди-да, суратга қараб бир оз ҳаёл сургандай бўлди.

— Шу одамни танийтгандайманда, — деди ўнгдан иккинчи кишини кўрсатиб.

Уқитувчи ҳам китобдаги суратга тикилиб қолди.

— Танидингизми? — сўради тарихчи.

— Йўқ.

— Бу ўзимизнинг Аҳмадқул акага ўхшамайдими?

Уқитувчи яна кўзини китобга тикди. У тарихчининг гапига ишонишни ҳам, ишонмасликни ҳам билмай қолди. Иккаласи кўнглидаги гумонларини бартараф қилиш учун Ахмадқул ота Ҳамроқулов уйига йўл олдилар. Ҳа, ҳақиқатдан ҳам СССР тарихининг ўрта мактаб учун чиқарилган дарслигида бир гуруҳ ўзбек йигитларининг суратлари турар эди. Улар 1936 йили Ватанимиз пойтахти Москвада бўлиб ўтган Советларнинг Бутуниттифоқ VIII Фавқулодда съездида бахт қомуси — СССР Конституциясини қабул қилишда қатнашганлар. Уст-ларида беқасам чопон, бошларида чуст дўппи. Аммо уларнинг кимлиги эса шу вақтгача муаммо эди.

Уқитувчилар Аҳмадқул ота билан суҳбатлашишди. Ёшлик даврида тушган суратларини кўришди. Уқитувчилар олдида эса тўладан келган, хушчақчақ одам кулиб турар эди. Бу камтарин одам ўзи туғилиб ўсган колхозга йигирма бир йил раислик қилган. Улуғ Ватан уруши даврида ҳар гектаридан 50 центнердан пахта етиштириб ҳукуматнинг энг олий мукофоти — Ленин ордени билан тақдирланган Советларнинг Бутуниттифоқ VIII Фавқулодда съездининг делегати — янги Совет Конституциясини қабул қилишда қатнашган.

Уқитувчиларнинг олдида Аҳмадқул ота Ҳамроқуловнинг ана шу 1936 йил VIII Фавқулодда съездида берилган мандати ҳам турибди. Ҳозир Аҳмадқул ота Ҳамроқулов Андижон районидаги Свердлов номли колхозда истиқомат қилади. Район меҳнаткашлари Аҳмадқул отани Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашда актив қатнашган, бутун куч ва қобилиятини колхоз учун бағишлаган ажойиб кишилардан бири сифатида ғоят ҳурмат қиладилар. Аҳмадқул ота ўз ҳаёти ва фаолияти ҳақида қисқача шундай ҳикоя қиладилар:

— 1929 йили республикамизнинг бошқа районларидаги сингари бизнинг Қорақалпоқ қишлоғимизда ҳам коллективлаштириш ҳаракати бошланиб кетди. Аммо дастлаб бу ҳаракат оз вақт бўлса-да, тўсқинликка учради. Чунки у вақтда кўпчилик омма, халқ оқу қорани танимас эди. Бир қанча активлар билан биргаликда мен ҳам артелга бирлашиб ишлашнинг афзалликларини камбағал деҳқонларга тушунтиришга киришдим. Совет давлатининг деҳқонлар ҳақида қилаётган ғамхўрлиги ҳақида уйма-уй юриб суҳбатлар ўтказдик. Тез орада сафимиз кенгая борди ва ниҳоят 20 хўжалик бирлашиб «Батрак» номли қишлоқ хўжалик артелини туздик. Мени правление раиси қилиб сайлашди. 150 гектар ерда деҳқончиликни бошлаб юбордик. Ҳукумат бизга қулоқлардан битта отни олиб берди ва бир жуфт ҳўкиз сотиб олиш учун пул ҳам қарз берди.

Партия ва ҳукуматимиз томонидан кўрсатилган жуда катта моддий, маънавий ёрдамлар туфайли коллектив хўжалигимизнинг аъзолари ҳам, ери ҳам, оладиган ҳосили ва даромади ҳам йил сайин ўсиб борди. Мана энди колхоз тузумининг ғалабаси самараларини колхоз нақадар катта кучга айланганлигини кўриб турибмиз. Бу хусусан биз — кекса авлодни ғоят қувонтиради.

Аҳмадқул ота Ҳамроқулов ҳозир кексайиб қолганлигига қарамай, жамоат ишларига актив аралашиб туради. Свердлов, Жданов номли ва «Ямбол» колхозлари пахтакорлари отадан маслаҳатлар сўраб турадилар.

Аҳмадқул ота Ҳамроқулов СССР Конституциясини тасдиқлашда халқ вакили сифатида қатнашганлиги билан чексиз фахрланади.

М. САТТОРОВ.

БУГУН ПАХТА БАЙРАМИ БОШЛАНДИ

МЕҲНАТ ШОДИЁНАСИ

УЛКАН ЯКУНЛАР, АНИҚ РЕЖАЛАР

А. УРКИНБОЕВ,
Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари

Бугун Пахта байрами. Республикамиз меҳнатчилари бу байрамни КПСС XXIV съезди қарорларини изчиллик билан ҳаётга татбиқ этиб, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш, коммунистик маъмурчилик яратиш, халқ турмуш маданиятини юксалтириш шиори остида нишонламоқдалар Тўйга тўёна билан келиш одати бор. Деҳқонларимиз ишчилар синфи зиёлиларимизнинг ҳамкорлиги, давлатимиз бераётган мислсиз катта моддий-техника ёрдами туфайли ҳар йилги анъанавий тўйга муносиб тўёна билан келмоқдалар. Бу йилги тўёнамиз ҳар качонгидан улкан бўлди. Пахтакорларимиз она-Ватанга 4 миллион 510 минг тонна дурдона армуғон этиб, зиммага олган социалистик мажбуриятини шараф билан бажардилар. Республикамиз бўйича ҳосилдорлик гектар бошига 27 центнерни ташкил этди.

1971 йил ўзининг ижобий фазилатлари билан ўтган йиллардан фарқ қилади. Колхозчи-деҳқонларимиз, совхозларнинг ишчилари олимлар, конструкторлар билан алоқани ҳар қачонгидан мустаҳкамладилар, фан-техника ютуқлари, илғор тажрибаларни ҳаётга дадиллик билан жорий этдилар. Пахтачилик тараққиётида ҳал қилувчи манба — ер, сув, ўғит, техника кучидан фойдаланишни яхшиладилар. Пахта-беда алмашлаб экишни жорий этиш, ирригация-мелиорация ишларини яхшилаш, уруғчиликка эътиборни кучайтириш йўли билан тупроқнинг донадорлигини оширдилар, ҳосилнинг душмани — вилтни бартараф этишда муайян муваффақиятларга эришдилар. Энг муҳими — пахтачиликда комплекс механизация ҳукмронлик ролини ўйнади.

Ана шундай тадбирлар амалга оширилиши орқасида давлат пахта тайёрлаш плани, социалистик мажбурият бажарилибгина қолмасдан, мамлакат енгил саноатига кўпроқ юқори сорт хом ашё етказиб беришга эришдилар. Республикамиз бўйича тайёрланган пахтанинг 80 процентдан кўпроғи биринчи сортларга сотилди. Ипак пахта етиштириш муҳим вазифа қилиб қўйилган эди. Бу соҳада ишлаётган меҳнатчиларимиз ҳалол тер тўкдилар. Натижа тайёрлов пунктларига 200 минг тонна ипак пахта етказиб бериш билан якунланди, бу соҳадаги план анча ошириб бажарилди.

Бугунги шодиёна дамларда совет пахтачилик фани катта ғалабага эришганини мамнунлик билан қайд этамиз. Селекциячи олимларимиз пахтанинг вилтга чидамли, тезпишар, юқори ҳосилли «Тошкент-1», «Тошкент-2» «Тошкент-3» ва бошқа навли сортларини яратиб, пахтакорларимизнинг мушкулини осон қилишга баракали ҳисса қўшдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети ҳаммамизнинг эътиборимизни пахтачиликни, хусусан теримни тўла машиналаштириш масаласига қаратмоқдалар, бу борада катта аҳамиятга эга бўлган муҳим қарорлар қабул қилинмоқда. Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съезди қарорларида ҳам механизацияга алоҳида эътибор берилган. Бу ҳаёт тақозоси, замон талаби эканини эндиликда кўриб тўла ишонч ҳосил қилмоқдамиз. 1971 йилда республикамиз бўйича 1 миллион 830 минг тонна пахтанинг машиналарда терилиши, белгиланган топшириқнинг 108 процент адо этилиши «зангори кема»лар ёркин йўлга чиқиб олганини кўрсатувчи далилдир.

Босиб ўтилган йўлга назар ташласак партия ташкилотлари раҳбарлигида ажойиб меҳнат ғалабаларига эришилганини кўрамиз. 1971 йил ташаббускорликлар, ижро учун кураш йили бўлди. Ўн область ва Қорақалпоғистон Автоном Республикасининг пахтакорлари йиллик планларини шараф билан бажариб, катта зафар қучдилар, пландан ташқари кўплаб «оқ олтин» топширдилар. Республикамизда ялпи ҳосилнинг 41 проценти машиналарда терилди. Сирдарёликлар ялпи ҳосилнинг 70 процентини, тошкентликлар 60 процентини «зангори кема»ларда териб, теримни тўла машиналаштириш учун ҳамма имкониятлар мавжудлигини амалда исбот этдилар. Наманган, Хоразм. Андижон областлари, Қорақалпоғистон АССРда ҳам машина терими ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказилгани, яхши самараларга эришилганини мамнунлик билан таъкидлаб ўтиш ўринлидир.

Мирзачўл бағрига жойлашган совхозларни халқимиз ҳақли равишда пахтачилик лабораторияси деб атамоқда. Бу бежиз эмас, албатта. Азамат чўлқуварлар янги ерлар ўзлаштиришни қизғин давом эттириш билан машиналар иш унумини ошириш, теримни тўла механизациялашда ибратли ишлар қилдилар. Шуни кўрсатиб ўтиш кифояки, қўриқ совхозлар давлат хирмонларига уйган 230 минг тонна пахтанинг 90 процентини машиналар саранжом-саришталаб берди.

Тўй-тантаналарда юқори ҳосил етиштирган, теримни тезкорлик билан ўтказиб, яхши кўрсаткичларга эришган районлар, хўжаликларнинг номини тилга олиш мароқлидир. Жиззах райони пахтакорлари ўз бурчларини республикамизда биринчи бўлиб ўринладилар. Дўстлик райони механизаторлари пахтани фақат машиналар, агрегатларда териб, йиғиштириб олдилар, машина теримининг афзалликларини кўрсатдилар. Янгиариқ, Боғот, Оққўрғон, Тўрткўл, Жомбой, Ромитан, Қува, Косон, Жарқўрғон ва бошқа ўнлаб районларнинг меҳнаткашлари сув танқислигини енгиб, юқори ҳосил етиштирдилар ва ўтган йилги даражадан ўзиб кетдилар.

Донгдор механизаторлар ҳақида кўп гапирдик ва ёздик, бундан кейин ҳам шу йўлдан бораверамиз. Сабаби, Шоймардон Қудратов, Ҳафиз Полвонов, Михаил Галин, Абдусаттор Қурбонов, Миродулла Юсупов, Энвер Алиев, Бобошер Шовқиев, Ҳалима Хошимова, Светлана Продан, Чинниҳол Худоёрова, Ўғилжон Нуруллаева ва бошқа илғор дала гвардиячилари тўплаган бой тажриба ҳамманинг мулкига айлангандагина ялпи юксалишга эришилади. Илгари камёб ҳисобланган тажрибалар эндиликда анча кўпайди. Лекин ҳали қиладиган ишимиз кўп. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети яқинда Шоймардон Қудратов ва ака-ука Шодиевларнинг ватанпарварлик ташаббуси ҳақида қарор қабул қилди. Қишлоқ хўжалик ходимларимизнинг бурчи бу чақириққа лаббай деб жавоб беришдан, шонли механизаторлар сафига қўшилишдан иборат. Жойларда механизация мактаблари, курслари ташкил қилишимиз, энг яхши пахтакорларни шу касбга ўргатишимиз лозим.

Янги беш йилликнинг биринчи босқичида чорвадорларимиз ҳам самарали меҳнат қилдилар. Улар она-Ватанга 139 минг тонна гўшт, 342 минг тонна сут, кўплаб бошқа хил маҳсулотлар тортиқ қилдилар. Коракўл тери тайёрлаш плани ошириб бажарилди. Бундай ғалабага Томди, Бойсун, Нурота, Фориш, Конимех, Бўстонлиқ, Оҳангарон, Бахмал каби чорвачиликка ихтисослаштирилган районлар ва бошқа хўжаликларнинг фидокор чорвадорлари муносиб ҳисса қўшдилар. Донгдор чорвадорларимиз Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Анастасия Чудная, Мамат Абдумуротов, СССР Олий Советининг депутати Муҳтарама Ғаффорова ва бошқалар катта карвонга моҳирлик билан карвонбошилик қилмоқдалар.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Олияхон Султонова, давлат мукофоти лауреати Ҳурмат Тешаева етакчилик қилган пиллакорларимиз давлатга 20 минг тоннадан зиёд кумуш тола етказиб бериб, ўз касбини шарафладилар.

Пахта байрами кунида халқимизга 150 минг тонна шоли армуғон этган шоликорларимиз, 720 минг тоннадан кўпроқ сабзавот туҳфа этган сабзавоткорларимизга таҳсинлар айтамиз. Лубкорларимиз, боғбонларимиз ва бошқа қишлоқ хўжалик ходимларимиз ҳам ўз олдиларига қўйилган вазифаларни шараф билан уддалаганликларини мамнунлик билан қайд қиламиз.

Ғалабаларимиз улкан. Лекин қишлоқ хўжалик ходимларимиз олдида сира кечиктирмай ҳал қилиниши лозим бўлган вазифалар турибди. Пахтазорларни тезроқ ғўзапоядан тозалаб, кузги шудгорни тугаллашимиз керак. Ўз вақтида ўтказилган шудгор пахта ва бошқа хил экинлардан юқори ҳосил олишнинг муҳим омилидир. Чорвадорларимиз катта синовдан ўтадилар. Қишлов — улар учун синов. Бирор бош чорва молининг чиқимга чиқишига йўл қўймаслигимиз, бўғоз совлиқларни айниқса меҳр билан парвариш қилишимиз керак. Ҳамма жойда фан-техника ютуқлари, илғор тажрибаларни ўрганишга киришиш фурсати етди.

Пахта байрамингиз муборат бўлсин, азиз дала меҳнатчилари!

ЗАФАРЛАР

◆ Пахтакорларимиз «Ўроқ ва Болға» ҳамкорлигини мустаҳкамлаб, давлатимиз бераётган жуда катта моддий-техника ёрдамидан самарали фойдаланиб, давлатга 4 миллион 510 минг тоннадан зиёд пахта етказиб бердилар, зиммага олган социалистик мажбуриятларини ошириб бажардилар.

◆ Пиллакорларимиз енгил саноат корхоналарига топширган кумуш тола 20,7 минг тоннани ташкил этди. Бу планда кўзда тутилганидан анча кўп, социалистик мажбурият шараф билан ўринланди.

◆ Чорвадорларимиз астойдил меҳнат қилдилар. Тайёрлов органлари улардан 139 минг тонна гўшт, 342 минг тонна сут қабул қилиб олди. Қоракўл тери, 2 миллион 99 минг 500 дона бўлди, жун тайёрлаш топшириқлари ортиғи билан адо этилди.

◆ Лубкорлар об-ҳаво қийинчиликларини мардонавор енгдилар, 348 минг тонна каноп тайёрлаб, мисли кўрилмаган ғалабага эришдилар.

◆ Шоликорларнинг меҳнатига ҳамма таҳсин ўқимоқда. Она-Ватан бу йил улардан 150 минг тонна шоли қабул қилди.

◆ Сабзавоткорлар тайёрлов пунктларига пландаги 618 минг тонна ўрнига 720 минг тонна маҳсулот топшириб, зиммасига олган деҳқончилик бурчини ошириб ўтадилар, шунингдек, кўзда тутилган 242 минг тонна ўрнига 331 минг тонна полиз маҳсулотлари армуғон этиб, эл-юрт ҳурматига сазовор бўлдилар.

◆ Республикамиз боғларида узумдан юқори ҳосил етиштирилди ва 148,2 минг тонна узум тайёрланиб, йиллик план 103 процент адо этилди.

◆ 312,6 миллион! Бу рақам республика паррандабоқарлари озиқ-овқат корхоналари ва турли хўжаликларга етказиб берган тухум миқдоридир! Йиллик план салкам 115 процент бажарилди.

Пахта байрами меҳнат байрамидир, Республикамизнинг улкан «оқ олтин» хирмонига ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшган меҳнатсевар кишилар бугун катта тантаналарда фахрли ўринларда эъзозланадилар. Суратларда: (юқоридан пастга) Бухоро область Свердлов районидаги Свердлов номли колхознинг илғор механизатори Исроил Қурбонов, Сирдарё область Дўстлик районидаги Ленин номли 11-совхознинг механизатори Шамсиқамар Тўхтаева, Тошкент область Бекобод районидаги Дзержинский номли колхознинг бригада бошлиғи Т. Хидиров ва участка бошлиғи М. Ҳакимов ўртоқлар акс эттирилган.

ЧОРВАДОРЛАР ҚУТЛОВИ

Республикамизнинг барча чорвадорлари каби колхозимизнинг яйлов баҳодирлари ҳам Пахта байрамини муносиб туҳфалар билан кутиб олдилар. Гўшт, сут, қоракўл тери, жун ва бошқа хил маҳсулотлар тайёрлаш планлари муддатидан илгари ошириб бажарилди. Бу йилги энг катта муваффақият шу бўлдики, бирор бош қўй ёки қўзи чиқимга чиқарилмади, совлиқлардан эгиз олиш топшириғи анча ошириб ўринланди, ўстиришга кўзда тутилгандан 3000 бош зиёд қўзи қолдирилди.

Яйловларда ўт кам бўлди. Лекин чорвадорларимиз ақл-заковат билан иш тутиб, барча қийинчиликларни енгдилар, ёз ва кузги боқимни уюшқоқлик билан ўтказдилар. Натижа чакки бўлмади, қўй ва қўзиларимизнинг ҳаммаси яхши семирди. Бу қишловни бехатар ўтказишнинг муҳим шартидир. Ундан ташқари қиш фасли учун ем-хашак тайёрлаш плани 120 процент бажарилди. Озуқа қишлов жойларига келтириб қўйилди.

Менинг отаримда 497 бош қўй бор. Ўстиришга қолдирилган урғочи қўзилар сони бултургига нисбатан 40 процент кўп. Умуман колхозимиз бўйича наслга 6000 бош қўзи қолдирганмиз. Биз Пахта байрамини қишга тараддуд кўриш ишларини тўла тугаллаш билан кутиб олдик. Бинолар ремонт қилинди, сув ҳавзалари тартибга келтирилди, яйловлар фермалар ва отарларга доимий қилиб бириктилди. Чорвадорлар ва уларнинг оила аъзолари иссиқ кийимлар билан таъминланди. Чорва қишловини беталофат ўтказамиз, қўй-қўзиларни қишдан юқори семизликда олиб чиқамиз.

Азиз пахтакорлар, сизларни чорвадорларимиз номидан қизғин табриклайман, беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажаришда янги муваффақиятлар тилайман.

Мамат АБДУМУРОТОВ,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Деҳқонобод районидаги «1 Май» колхозининг бош чўпони.

СУВНИНГ ҚАДРИ

Деҳқончиликда беш омилнинг бири сувдир. Зар қадрини заргар билади деганларидек, сув қадрини деҳқонлар яхши билади. Бу йил областимизда сув камчил бўлди. Пахтакорларимиз ана шундай вазиятда ўзларини йўқотиб қўймадилар, партия ташкилотлари раҳбарлигида қийинчиликни енгиш учун астойдил курашдилар. Оз сув билан катта майдонлардаги ғўзаларни қондириб суғориш, шу йўл билан ҳосил нишоналарини сақлаб қолиш ва кўпайтириш ҳаммамизнинг муқаддас бурчимизга айланди.

Халқ меҳнати зое кетмади. Областимиз она-Ватанга 503,9 минг тонна Фарғона пахтасини армуғон этди, йиллик план муддатидан илгари ошириб бажарилди.

Областимизда сув иншоотлари тармоқларини кенгайтириш ва реконструкция қилишга давлат йўли билан жуда катта маблағ сарфланмоқда. Фақат шу йилнинг ўзидагина ана шу мақсад учун 2 миллион 474 минг сўмдан кўпроқ пул ажратилди. Партия ва ҳукуматимизнинг ғамхўрликларига жавобан сув муаммосини ҳал қилиш учун бутун куч-ғайратимизни сарфлаймиз.

Она-Ватанга 4 миллион 510 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериб, ўзларининг катта тўйига тўпланган республикамиз меҳнаткашларини муборакбод этамиз, ижодкорлик ишларида янги ғалабалар ёр бўлсин деймиз.

Қодир РАСУЛОВ,
Фарғона область суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи.

ИБРАТ

Бугун республикамизда катта тўй. Деҳқонларимиз партия ташкилотлари бошчилигида бир йил мобайнида олиб борган машаққатли, аммо шарафли ишларига якун ясамоқдалар, келгуси йил мўл ҳосилига мустаҳкам замин яратиш тадбирлари ҳақида маслаҳатлашмоқдалар. Пахтамиз 4 миллион 510 минг тоннадан ошиб кетди, социалистик мажбурият бажарилди. Бу Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети олиб бораётган ленинча сиёсатнинг самараси, халқ меҳнатининг дебочасидир.

Бу улкан хирмонга Андижон областимиз, қолаверса, бизнинг районимиз ҳам ўзининг муносиб улушини қўшди. Районимиз хўжаликлари умумий майдоннинг 4.671 гектарига пахтанинг вилтга чидамли, тезпишар «Тошкент-1» ва «Тошкент-2» навлари чигитини экди. Вилт билан ўта зарарланган 1.400 гектар ерга беда, маккажўхори жойлаштирилди. 500 гектар янги ер ўзлаштирилиб, қишлоқ хўжалик оборотига киритилди. Бир минг гектардан кўпроқ майдоннинг мелиоратив ҳолати яхшиланди.

Ҳосил кўрилган тадбирлар ва меҳнатга яраша—юқори бўлди. 12 мингдан зиёд колхозчи этак боғлаб теримга чиқди, «зангори кема»лар сони кўпайтирилди, уларнинг узлуксиз ишлаши таъминланди. Коммунистларнинг 85 проценти бу муҳим ишда фаол қатнашди. Натижада ҳар куни 3-4 процентдан пахта тайёрлана бориб, йиллик план муддатидан илгари бажарилди. Район бўйича ҳар гектар ердан 32 центнердан хирмон кўтарилиб, она-Ватанга салкам 40 минг тонна доҳий номидаги район пахтаси етказиб берилди.

Бугунги шодиёна айёмда республикамизнинг барча дала меҳнатчиларини, уруғшунос олимларни, пахта териш машиналарининг конструкторларини районимиз халқи номидан Пахта байрами билан табриклаймиз ва қутлаймиз, совет пахтачилигини тараққий эттириш, деҳқончилик маданиятини юксалтиришдаги олижаноб ишларида катта муваффақиятлар тилаймиз.

Н. ҚОДИРОВ,
Ўзбекистон КП Ленин район комитетининг биринчи секретари.

БАЙРАМДИР БУГУН

(ҚЎШИҚ)

Тўй бугун, тўйхона юртим шоду хуррамдир бугун,
Шоду хуррам пахтакорлар шодимон дамдир бугун,
Боғ-у роғ, феруза осмон мисли кўкламдир бугун,
Пахта карвони муаззам ойга ҳамдамдир бугун,
Пахтакор республикамда пахта байрамдир бугун.

Тўкди тер майдонда танти, мард элим мардонаси,
Рангба-ранг гулларга тўлди пахтазор-гулхонаси,
Кўкда юлдузлар, қуёшга бўлди сеп дурдонаси,
Янги куй, шўх ялпалардан янгради тўйхонаси,
Пахтакор республикамда пахта байрамдир бугун.

Марди майдон пахтакорлар янгидан бел боғлашиб,
Янги беш йилликда улкан марраларни чоғлашиб,
Ўзбекистон — ҳур диёрим номини ардоғлашиб,
Келди юрт тўйхонасига Маъруфин сўроғлашиб,
Пахтакор республикамда пахта байрамдир бугун.

Маъруф НАЗАРОВ.

Сирдарё область Ильич районидаги Ильич пахта пунктининг кўриниши.

А. Тўраев фотолари.

«ЗАНГОРИ КЕМА» КАПИТАНЛАРИГА МУКОФОТЛАР

1971 йилги республика социалистик мусобақасининг якунлари бўйича ғолиб чиққан пахта териш машиналари механик-ҳайдовчиларидан 33 кишининг номи айтилди.

Ўзбекистон касаба союзлари Совети президиумининг қарорига биноан 11 механизаторга мусобақада биринчи ўрин, «Энг яхши механик-ҳайдовчи» деган ном, Узсовпрофнинг Фахрий ёрлиғи ҳамда биринчи соврин (телевизор) берилди. Булар орасида Сурхондарё область Гагарин районидаги «Советобод» совхозининг механик-ҳайдовчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шоймардон Қудратов бор. У шу мавсумда тўрт қаторли машина билан 810 тонна пахта териб, янги рекорд қўйди. Шу райондаги «Комсомолобод» совхозидан тўрт қаторли машина механик-ҳайдовчиси Отамурод Худойназаров 650 тонна, Андижон область Марҳамат районидаги «Октябрь 50 йиллиги» колхозидан Обид Акбаров 522 тонна, Самарқанд область Нарпай районидаги Калинин номли колхоздан Бобошер Шавқиев 520 тонна пахта териб худди шундай мукофотларни қўлга киритдилар.

РАССОМ БЛОКНОТИДАН

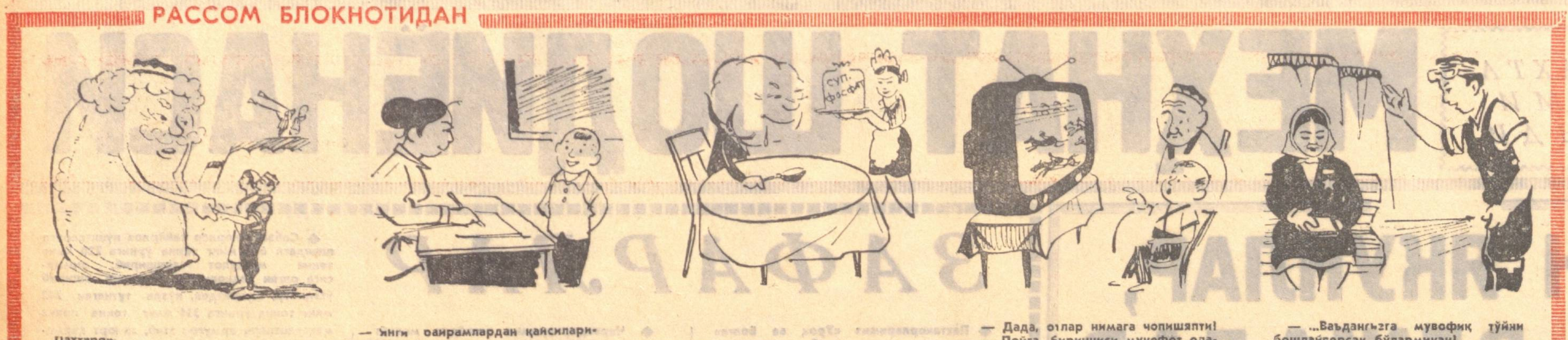

Пахтаой.
— Ҳорманг энди азаматлар!..

— Янги байрамлардан қайсилари-ни биласан!
— «Космонавтика куни», «Пахта байрами»...

Талабга мувофиқ таомлар...

— Дада, отлар нимага чопишяпти!
— Пойга. Биринчиси мукофот олади.
— Қолганлари нимага чопишяпти!

— ..Ваъдангизга мувофиқ тўйни бошлайверсак бўлармикан!

А. ХОЛИҚОВ чизган расмлар.

ТАСС БАЁНОТИ

Англия ташқи ишлар министри А. Дуглас-Хьюм Жанубий Родезиядаги ирқчи режим раҳбари Смит билан олиб борган музокаралари натижасида Лондон билан Солсбери ўртасида «конституцион можарони бартараф этиш» тўғрисида битим тузишга эришилганлигини Англия ҳукумати эълон қилди. Бу иш инглиз ҳукуматининг Жанубий Родезия беш миллионлик туб аҳолиси — Зимбабве халқига нисбатан ирқий камситиш, сегрегация ва апартеид сиёсатини ўтказаётган ирқчи режимни аслида номаълум бир муддат сақлаб қолишни мақсад қилиб қўйган Жанубий Родезия ирқчилари билан тузган шармандали битимидан бошқа нарса эмас. Бу битим Зимбабве халқининг озодлик ва мустақилликка бўлган ажралмас ҳуқуқларига очиқдан-очиқ тажовуз қилиш ва Африка халқларига ҳамда жаҳоннинг бутун афкор оммасига очиқдан-очиқ дағдағадир.

Англия ҳукумати Жанубий Родезия учун ишлаб чиққан «конституция»сини 1961 йилдаёқ жорий этган ва шу конституция ирқчиларнинг ҳозирги мустамлакачилик ҳукмронлик режимини асослаган эди. Шунинг учун ҳам орадан бир неча йил ўтгач, Смит режими қонунга хилоф равишда бир томонлама тартибда Жанубий Родезия «мустақиллиги-ни» эълон қилиб, кейин эса уни «республика» деб жар солиб, найрангбозлик қилганида Англия ҳукумати оқ танли мустамлакачиларнинг ўзбошимчалигига чек қўйиш, уларнинг қонунга хилоф режимини тугатиш учун ўзи бирон чора кўриши у ёқда турсин, ҳатто Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг шундай чоралар кўришига зўр бериб тўсқинлик қилиб келди.

Англия ҳукумати БМТ Хавфсизлик Кенгаши билан Бош Ассамблеяси Родезия масаласи хусусида қабул қилган резолюцияларни шунингдек Африка бирлиги ташкилоти ва жаҳон жамоатчилиги Смит режимини тугатмоқ учун ғоятда қатъий чоралар кўриш, ҳаттоки қуролли кучдан фойдаланиш керак деб қўйган талабларни назар-писанд этмади. Худди шунинг учун ҳам Англия 1971 йилнинг январида БМТнинг мустамлакачиликка барҳам бериш комитетидан чиққанлигини эълон қилди.

Англия консерваторлар ҳукуматининг ушбу масалада тутаётган бутун сиёсатининг мантиқи равшандир. Англия ҳукумати ҳамон мустамлакачилар зулми остида кун кечираётган Африка халқларининг миллий-озодлик ҳаракати йўлига ғов солмоқчи ва Африкадаги давлатларнинг мустақиллиги, суверенитетига хавф солмоқчи бўлиб, Африка қитъаси жанубида Жанубий Африка Республикаси ва Жанубий Родезиядан, шунингдек ушбу районда мустамлака таянч пунктлари бўлган Португалиядан иборат составда ҳарбий мустамлакачилик блокини тузишга уринмоқда.

Англия ҳукуматининг мана шу ҳаракатлари Африкадаги мамлакатлар ҳукуматларини, Африканинг жанубидаги миллий-озодлик ҳаракатлари раҳбарларини ҳамда жаҳон жамоатчилиги кенг доираларини ғазаблантираётганлиги табиий бир ҳолдир.

ТАСС шуни билдиришга вакил қилинганки, совет раҳбар доиралари Лондоннинг Родезиядаги ирқчилар билан тузган бу шармандали битимини қатъий қоралайдилар. Совет Иттифоқи Жанубий Родезияда қонунга хилоф равишда ҳокимият тепасига чиқиб олган ирқчи режимни тан олмайди ва ушбу режимга «қонуний» тус беришга қаратилган ҳар қандай найрангларни рад этади.

Совет Иттифоқи БМТ Хавфсизлик Кенгаши ва Бош Ассамблеясининг қарорларига мувофиқ Родезияда ирқчилик режимини тугатишга қаратилган амалий чоралар кўрилишига ва ҳокимиятни унинг қонуний эгаси — Зимбабве халқига дарҳол топширилишини изчиллик билан талаб қилиб келди ва талаб этмоқда.

ХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР,

Ер юзида

СОВЕТ—ҲИНДИСТОН ДЎСТЛИГИ ОЙЛИГИ

МУҲИМ ҲИССА

1947 йилда Деҳлидаги Қизил Форт тепасида ҳинд миллий байроғи ҳилпирай бошлаган кундан буён 550 миллионли халқ ҳаётида катта ўзгаришлар содир бўлди. Мамлакатда 200 йил ҳукм сурган мустамлакачилик тузумининг оғир жароҳатларини тугата борган ҳинд халқи кейинги йилларда катта ютуқларга эришди. Юзлаб янги саноат корхоналари қад кўтарди, индустриянинг металлургия, машинасозлик сингари етакчи тармоқлари барпо қилинди. Дарёларнинг суви тўсилиб, минглаб гектар ерларни суғориш имконияти вужудга келди, қишлоқлар электр нуридан баҳраманд бўлиб, кишиларнинг ҳаёти ўзгарди. Мамлакат далаларида бугунги кунда юз мингдан зиёд трактор ишламоқда. Дарвоқе бу рақамлар улкан Ҳиндистонга нисбатан жуда оз бўлиб кўриниши мумкин. Шунга қарамай, мамлакатда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари икки баравар кўпайди, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш эса уч мартадан кўпроқ ошди. Соғлиқни сақлаш ва маориф соҳасида ҳам жиддий силжишлар бўлди.

Мустақил Ҳиндистоннинг бу ютуқлари унинг сиёсий йўлидаги прогрессив йўналишларнинг самарасидир. Бу йўл Ҳиндистоннинг озодлиги ва равнақи учун курашган биринчи бош министр Жавоҳарлал Неру нинг номи билан узвий боғлиқдир. Социал тараққиёт тарафдори бўлган Ж. Неру Совет Иттифоқининг самимий дўсти эди. СССР ва социалистик ҳамдўстликдаги мамлакатлар билан самарали ҳамкорлик ҳинд давлат секторининг тикланиши ва Ҳиндистонда индустрия асосининг ташкил топишида катта роль ўйнади.

Совет Иттифоқининг ёрдами билан Ҳиндистонда 60 дан зиёд саноат объектлари қурилди ва қурилмоқда. Бхилаидаги металлургия комбинати, Ранчидаги оғир машинасозлик заводи, Бокародаги металлургия заводи қурилишлари Совет — Ҳиндистон дўстлигининг рамзи бўлиб қолди. Бугунги кунда Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилаётган Дургапурдаги кон-шахта заводини, Хадвардаги оғир электр машинасозлиги заводини, Мадорасдаги жарроҳлик асбоблари заводини, Ҳайдарободдаги синтетик медицина дори-дармонлари заводини, Нейвели, Корба, Обра, Патратудаги иссиқлик ва гидро электр станцияларини, Анклешвар, Камбейдаги нефть қудуқларини ҳамда Бараун ва Коялидаги нефть тозалаш заводларини ҳақли равишда «дўстлик қурилишлари» деб атамоқдалар.

Ҳиндистон халқ хўжалигининг турли соҳаларида Совет — Ҳиндистон иқтисодий ҳамкорлиги объектларининг қурилиши ва ишга туширилиши жараёнида 40 мингдан зиёд ҳинд мутахассислари тайёрланди. Икки мингдан зиёд ҳинд инженер, техник ва малакали ишчилари Совет Иттифоқининг корхоналарида ўз малакаларини оширдилар.

Совет ва Ҳиндистон халқларининг дўстона алоқалари тарихида 1971 йилнинг 9 августида Нью-Дели шаҳрида имзоланган Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома катта воқеа бўлди. Ана шу шартномада мамлакатларимиз позицияларининг муштараклиги ўз ифодасини топди. Икки буюк давлат ўртасидаги бу шартнома бутун дунёда тинчлик ишига муҳим ҳисса бўлиб қўшилди.

Совет Иттифоқининг барча халқлари билан бир қаторда ўзбек халқи ҳам Ҳиндистон халқлари билан дўстона алоқаларни мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшмоқда. Ҳиндистоннинг иқтисодий тараққиёт планларини ҳаётга татбиқ этишда Ўзбекистон яқиндан ёрдам бермоқда. Бхиландаги металлургия комбинати 1955 йилдаёқ Ўзбекистон корхоналарида тайёрланган буюмларни олган эди. Бугунги кунда эса бу дўст мамлакатга Тошкент, Андижон, Самарқанд, Қўқон, Чирчиқдаги кўпгина йирик завод ва фабрикалар ўз маҳсулотларини юбормоқдалар. Ҳиндистон Ўзбекистондан 35 хил саноат буюмлари олмоқда.

Ўзбекистон дўстлик жамияти ва Совет — Ҳиндистон маданий алоқалар жамиятининг Ўзбекистон бўлими яқинда Совет—Ҳиндистон дўстлиги ойлигига бағишланган тантанали йиғилиш ўтказдилар. Унда Ҳиндистон Миллий Конгресси партиясининг Бош секретари Генри Остин ва Ҳиндистон парламентининг аъзоси Рам Лакҳам Ядавалар иштирок этишди. Ҳамза театри ва Тошкентдаги қатор мактабларда Совет—Ҳиндистон дўстлигига бағишланган кечалар бўлиб ўтди. Бундай дўстлик кечалари ва йиғилишлар Ўзбекистон Ёзувчилар союзида, Янгийўл районидаги Ленин номли колхозда бўлиб ўтди.

Совет — Ҳиндистон дўстлиги ойлиги Ўзбекистоннинг шаҳар ва қишлоқларида жуда кенг нишонланмоқда. Совет — Ҳиндистон маданий алоқалар жамияти Ўзбекистон бўлимининг президенти, республика халқ шоираси, Жавоҳарлал Неру мукофоти лауреати Зулфия таъкидлаганидек, бу ойлик совет ва ҳинд халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга яқиндан ёрдам беради ва совет кишиларига қўшни ва дўст Ҳиндистон халқларининг ҳаётини янада яқиндан билишга ёрдам беради.

П. РАСУЛЗОДА,
тарих фанлари кандидати.

ҲИНДИСТОН—ПОКИСТОН ЧЕГАРАСИДА ВАЗИЯТ КЕСКИНЛАШДИ

ДЕҲЛИ, 3 декабрь. (ТАСС). Ҳиндистон билан Покистон чегараларидаги вазият анча кескинлашди. Ҳиндистон ҳукумати вакилининг айтишича, бугун Покистон ҳарбий ҳаво кучларининг самолётлари Ҳиндистоннинг Ғарбий Покистон билан чегараси яқинида жойлашган ва стратегия жиҳатидан муҳим бўлган учта шаҳрини — Амритсар, Патанкот ва Сринагар шаҳарларини бомбардимон қилган.

ПАРИЖ. 3 декабрь. (ТАСС). Франс пресс агентлигининг Деҳлидан хабар беришича, Ҳиндистон президенти В. В. Гири махсус фармони билан мамлакатнинг бутун территориясида фавқулодда ҳолат жорий этган.

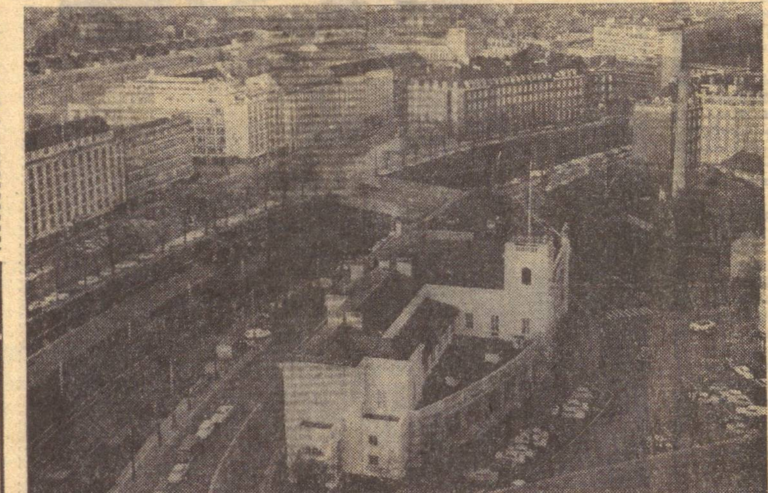

Копенгаген — Даниянинг пойтахти. (ТАСС фотохроникаси).

МАОЧИЛАР ЎЗЛАРИНИ ЎЗЛАРИ ФОШ ҚИЛМОҚДАЛАР

ҒАРБИЙ БЕРЛИН, (ТАСС). «Ди вархайд» газетасида «БМТ ва маоизм» сарлавҳали бош мақола эълон қилинди. Бош мақолада, жумладан, айтиладики, ХХРнинг БМТга қабул қилинганлиги Совет Иттифоқининг ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа давлатларнинг, шунингдек барча антиимпериалистик кучларнинг доимий ғайрат-ҳаракатлари натижасида бўлди. Шунинг учун ҳам БМТдаги Хитой делегациясининг хатти-ҳаракати кўпчиликни ҳайратда қолдирмоқда, деб ёзади газета. Хитой делегацияси ана шу жаҳон анжуманидан совет ташқи сиёсатига қутуриб ҳужум қилиш учун ва антиимпериалистик ҳаракат бирлигини бўзиш учун фойдаланмоқда. Шу йўлда ҳар қандай воситалар ва ҳар қандай бўҳтон уялмай нетмай ишга солинмоқда.

Хитой делегациясининг бошлиғи, дейилади сўнгра мақолада, жаҳон социалистик системасининг етакчи кучи бўлган Совет Иттифоқига қарши ўзи қилаётган ҳуружларда Шпрингернинг буржуа матбуоти аслаҳахонасидан олинган шиорлардан андишасизларча фойдаланмоқда. Бу эса маоизм революцион ишчилар ҳаракатига қарши, миллий озодлик ҳаракатларига қарши ва халқларнинг антиимпериалистик курашига қарши курашда буржуазиянинг қуроли эканлигидан далолат беради.

ХИТОЙ РАҲБАРЛИГИДА АМАЛ ТАЛАШИШ

Илгари хабар берилганидек, Хитой раҳбарларининг ўзаро жанжали натижасида сўнгги вақтларда янги ўзгаришлар юз берди. Маданий революция деб аталган даврда Чжоу Энь-Лай билан бирга айниқса ашаддий антисоветизмда активлик кўрсатган Цзянь Цин, Яо Вэн-Юань, Чжан Чунь-Цяо каби арбоблар гуруҳи Пекин сиёсий майдонида биринчи ўринга чиқди. Ҳарбий раҳбарлардан ҳам бир қисми ўзгартирилди. Кечагина Маонинг «ўринбосари ва Мао ишининг давом эттирувчиси», деб аталган маршал Линь Бяо, Хитой армияси бош штабининг бошлиғи Хуан Юнь-Шэн, унинг сиёсий бюро аъзолари бўлган уч ўринбосари, армияда раҳбар лавозимларини эгаллаб келган бошқа баъзи кишилар сиёсий майдонда кўринмай қолди.

Яқинда Пекиндаги «Жэньминь Жибао», «Цзфеанцзюньбао» газеталарида ва «Хунци» журналида босилиб чиққан узундан-узун бош мақолада Пекин раҳбарлигида бўлган катта низолар эътироф қилинди.

Пекиндаги чет эл кузатувчиларининг умумий фикрига кўра, мақола мамлакат жамоатчилик фикрини партия ва давлат аппаратида яна ўтказиладиган катта тозалаш эълон қилинишига тайёрлаш мақсадини кўзда тутади.

«Уч редакция» мақоласининг авторлари ХХР ва ХКП раҳбарлигида «бузғунчилик фаолияти билан шуғулланиб, ўзларининг «хоинона мақсадларига эришмоқ учун доимо иғвогарлик ва фирибгарлик қилувчи, оппортунистик йўл тутувчи кишилар» бор, деб ёзадилар. «Ташкилий жиҳатдан маҳаллийчилик, сектантчилик ва бузғунчилик сиёсий жиҳатдан оппортунизмга албатта йўлдош бўлади», дейилади мақолада. Мақола авторлари янги аниқ номларни атамаганлари ҳолда аллақандай «Лю Шао-Ци» типидаги фирибгарларни», «Мао Цзэ-Дун йўлини» барбод этмоқчи бўлиб уринган, деб айблайдилар, Хитой раҳбарлигидаги «шу фирибгарларнинг башарасини очиб ташлаб танқид қилган» номсиз «ходимларни» мақтаб, кўкларга кўтарадилар.

Пекиндаги сиёсий кузатувчилар мана шу мақолани таҳлил этиб, Мао Цзэ-Дун «маданий революция» натижасида вужудга келган якка ҳокимият режимини хаспўшлаш, ўз позициясини мустаҳкамлаш, шунингдек Лю Шао-Цига қарши ва ўзига ёқмаган бошқа кишиларга қарши курашда ўзи суянган раҳбар арбоблар янги гуруҳини четлаштирилганлигини оқлаш мақсадида ўтмишда бир неча марта қўл келган «раҳбарликни кучайтириш» деган сафсатани ишлатмоқда, деб ягона хулосага келмоқдалар. Хитой раҳбарлигидаги кураш Мао йўли танглиикка учраганлигини ҳамда муҳим сиёсий масалалар юзасидан жиддий келишмовчиликлар борлигини акс эттираётганлиги энди ҳеч кимда шубҳа қолдирмаётир.

Хитой раҳбарлигида бу галги амал талашиш айниқса пропагандада, шунингдек халқаро майдонда маочилар хатти-ҳаракатида антисоветизмни кучайтириш билан бирга олиб борилмоқда.

Масалан, Бирлашган Миллатлар Ташкилотида Хитой делегатининг дастлабки нутқлари ҳам шуни билдиради. Вакилнинг Нью-Йоркда Бош Ассамблеядаги гапидан шу нарса маълум бўлдики, ХХР вакилларининг БМТда пайдо бўлган биринчи кундан бошлаб уларнинг ҳаракати империалистик кучлар агрессив сиёсатини фош этишга эмас, балки антисоветизмни кучайтиришга ҳамда социалистик мамлакатлар, бошқа прогрессив давлатларнинг ижобий таклифларига қаршилик кўрсатишга қаратилгандир.

БМТ доирасида Хитой вакилларининг Бош Ассамблеяда тутган позицияси Пекин ҳозирги раҳбарлигининг Советларга қарши ўтказиб келаётган йўлини акс эттиради, деб ҳисобламоқдалар. Бирлашган Миллатлар Ташкилотида хўш, Пекин вакиллари нимани мақсад қилиб қўйяпти, фисқи-фасод нутқлар сўзлаш билан, бирга жаҳондаги воқеаларнинг боришини «совуқ уруш» даврига буриб юборишга муваффақ бўламиз, деб ўйламаяптимикин, деган равшан бир савол берилмоқда.

Прогрессив матбуот халқаро жамоатчилик кайфиятини акс эттириб, бундай шаллақиликни дарғазаб бўлиб рад этмоқда ва уни антиимпериалистик курашга зарар етказадиган тутуриқсиз йўл, деб баҳоламоқда.

Пекин раҳбарлигининг бундай йўли империализм ва мустамлакачилик кучларига қўл келади, холос. Айни шу кучларгина БМТ фаолиятини издан чиқармоқчи бўляптилар, улар тинчликни сақлаш, халқларнинг ўз миллий озодлиги ва мустақиллиги учун олиб бораётган курашини ҳимоя қилиш йўлида муҳим-муҳим қарорлар қабул қилинишига халақит беришга бир неча бор уриниб кўрган эдилар.

(ТАСС).

ФОРС КЎРФАЗИДАГИ ВОҚЕАЛАРГА ДОИР

◆ **БАҒДОД.** Ироқ информация агентлиги хабар беради: Ироқ БМТ Хавфсизлик Кенгашига мурожаат қилиб, Эроннинг Форс кўрфазидаги оролларни оккупация қилиб олганлигини муҳокама этмоқ учун Хавфсизлик Кенгашининг мажлисини чақиришни илтимос қилди.

◆ **ҚОҲИРА.** Миср Эрон ҳукуматини ўзи ишғол қилиб олган катта ва кичик Томб оролларидан ўз қўшинларини олиб чиқиб кетишга даъват қилди ва бу оролларнинг арабча характерини ҳамда Форс кўрфази районидаги тинчликни сақлаб қолиш учун бошқа араб мамлакатлари билан биргаликда зарур бўлган чораларни кўришини эълон қилди, деди Миср ҳукуматининг расмий вакили Таҳсин Башир. Баёнотда шу нарса таъкидланадики, шартномали Уммон шайхликлари устидан протекторат тўғрисида тузилган ва ҳозирги вақтда ҳам ўз кучида турган шартномага мувофиқ Англия шу оролларнинг қайси давлатга қарашли эканлиги аниқлангунга қадар уларни муҳофаза қилиш учун жавобгардир.

◆ **ҚОҲИРА. МЕН** агентлигининг хабар беришига кўра, Рас ал-Хайм араб шайхлигининг ҳукумати баёнот эълон қилиб, катта ва кичик Томб оролларига Эрон қўшинлари туширилганлигини «қўшни мамлакатлар билан қардошлик муносабатларини бузиш» деб таърифлади. Баёнотда шу оролларни муҳофаза қилиши лозим бўлган Англияга кескин норозилик билдирилган.

◆ **ҚУВАЙТ.** Ташқи ишлар министри шайх Сабоҳ ал-Аҳмад ал-Жобир ас-Сабоҳ миллат мажлисида сўзга чиқиб, Қувайт куч ишлатишни ва Эроннинг Форс кўрфазидаги оролларни босиб олганлигини қоралайди, деди.

◆ **ДАМАШҚ.** Сурия ташқи ишлар министрлигининг вакили айтдики, Сурия ҳукумати Эроннинг ҳаракатларини кескин қоралайди ва Форс кўрфази оролларига туширилган Эрон қўшинларини дарҳол олиб чиқиб кетишни талаб қилади. (ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.50 — ТОШКЕНТ. **Узбек тилида:** 9.55 — Бахтимизни куйлаймиз, 10.25 — **«Кичкинтой»,** 10.55 — МОСКВА, 11.00 Янгиликлар, 11.05 — Ўқувчилар учун кўрсатув, 11.35 — Мультфильм, 11.45 — Цирк чироқлари, 12.30 — Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун, 13.00 — Музикали киоска, 13.30 — Бугун — СССР конституцияси куни, 14.00 — Саҳна усталари билан учрашувлар, СССР халқ артисткаси **Тамарахоним,** 15.00 — Кучлилар турнири, 16.00 — **Эшикни очинг, биров келди** (бадиий фильм), 17.15 — **Киносаёҳатчилар клуби,** 18.15 — ТОШКЕНТ, 18.20 — Ахборот. **Узбек тилида:** 18.40 — Бугун — СССР Конституцияси куни, 19.20 — Концерт, 19.55 — Тошкент метрополитени, 20.15 — Мен орзу қилган шаҳар, 21.00 — Ахборот, 21.20 —Ҳужжатли фильм, 22.30 — ПАХТА БАЙРАМИ.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

9.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари, 10.10 — Болалар учун кўрсатув, 10.30 — **Ҳалол нонимиз** (бадиий фильм), 18.15 — МОСКВА, 18.45— Ўқувчилар учун кўрсатув, 19.45 — Бадиий фильм, 21.00 — Концерт, 22.00 — Телефильм, 22.30 — Байрам концерти.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 5/XII да **Концерт** (кундузи), **Солист В. КРЮКОВ иштирокида концерт** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/XII да **Олтин девор** (кундузи), **Имон** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 5/XII да **Лақма** (кундуз ва кечқурун).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/XII да **Беш кунлик куёв** (кундуз ва кечқурун).

КИНО

Квиллер Меморандуми — «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Кабириянинг қора тунлари — «СПУТНИК», «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «МОСКВА», «ДРУЖБА» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Йўқолган банкнотлар — «ҲАМЗА» (тоқ соатларда), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Секундлар қиммати — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Россия империясининг тожи ёки яна қўлга тушмас қасоскорлар — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Тимо Риннельтнинг ўғирланиши — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Бу телба дунё — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Дунё (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 2 ярим, 5 яримда).

СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги
ЎСИМЛИКЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
1972 йил учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича

АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кундузги ўқишга: биохимия;
кундузги ва сиртқи ўқишга: энтомология, фитопатология ва ўсимликлар химияси.

Аризалар 25 декабргача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 3 дан 20 январгача ўтказилади.

Аризага: кадрларни ҳисобга олиш бўйича фотосуратли шахсий варақа, таржимаий ҳоли, характеристика, илмий ишлар рўйхати ёки танлаган мутахассислиги бўйича реферат, соғлиги тўғрисида справка ва иш ҳақи кўрсатилган справкаларни қўшиб топширадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-ГСП, 3-Носиров кўчаси, 20-уй.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26, Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. 337221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455 Халқаро хаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604, Адабиёт ва санъат — 332036, 331216, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424, Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257. 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42, Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44. Гулистон — 22-09.